

35. møde

Onsdag den 17. marts 1982 kl. 13.00

Dagsorden:**1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til statsministeren:**

Forespørgsel [om unges husbesættelser og voldshandlinger mod politiet] af Knud Lind (FP).

(Forespørgsel nr. F 13).

2) Spørgsmål til ministrene.**3) Første behandling af:**

Forslag til folketingsbeslutning om en udvidelse af naturgasprojektet.

(Beslutningsforslag nr. B 40).

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Standsnings- og parkeringsafgifter samt tilbageholdelse af køretøjer).

(Lovforslag nr. L 141).

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om sandflugtens bekæmpelse.

(Lovforslag nr. L 140).

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tinglysning. (Indekspanterettigheder).

(Lovforslag nr. L 142).

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for kulturelle anliggender, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om biblioteker.

(Lovforslag nr. L 144).

Forslag til lov om biblioteksafgift.

(Lovforslag nr. L 145).

Medlemmer af folketinget Dyremose (KF), Gammelgaard (KF), Hagen Hagensen (KF) og Poul Schlüter (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af parfumer, toiletmidler m.v.

(Lovforslag nr. L 158).

Medlemmer af folketinget Bjørn Poulsen (SF), Marianne Bentsen-Pedersen (SF), Gade (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Ebba Strange (SF) og Hove Sørensen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en solidarisk landbrugspolitik.

(Beslutningsforslag nr. B 52).

Medlemmer af folketinget Steen Folke (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af oprustningen (specielt atomoprustningen).

(Beslutningsforslag nr. B 53).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg skal hermed tillade mig for det høje folketing at fremsætte:

Forslag til lov om biblioteker.

(Lovforslag nr. L 144).

Der har indtil nu kun været lovgivet samlet om folkebiblioteker, mens der alene har været fastsat enkelte lovmæssige bestemmelser om forskningsbiblioteker.

Den gældende lovgivning om folkebiblioteker findes i lov om folkebiblioteker m.v. fra 1964 med senere ændringer, og det nuværende forslag er for folkebibliotekernes vedkommende en naturlig videreudvikling af de tanker, der lå bag den gældende folkebibliotekslov.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

I forbindelse med en ændring i folkebiblioteksloven i 1974 blev det i folketinget besluttet, at der skulle nedsættes en kommission, der som led i udformningen af en national informations- og kulturpolitik skulle stille forslag om de ændringer i dansk biblioteksvæsens målsætning og struktur, som er nødvendige for, at de offentlige bibliotekers ressourcer både samfundsøkonomisk og kulturpolitisk kan anvendes så hensigtsmæssigt som muligt.

Resultatet af denne kommissions arbejde forelå med »Biblioteksbetænkningen 1979« (betænkning nr. 878).

Bibliotekskommissionens flertal udformede i betænkningen et lovudkast, som har dannet grundlag for det lovforslag, der fremsættes i dag.

Allerede i bibliotekskommissionen var der forskellige opfattelser i forbindelse med lovudkastet, og disse har afspejlet sig i de forhandlinger, der i den forløbne tid har været ført med henblik på fremsættelse af lovforslag. Dette har medført, at forhandlingerne er blevet langvarige, men til gengæld, at alle synspunkter er blevet fremført. Den almindelige økonomiske stramning i samfundet som helhed har også medført vanskeligheder, men jeg mener, at det nuværende lovforslag stiller krav, som er naturlige for biblioteksvæsenet i Danmark i 1980'erne, og som vil kunne videreudvikles inden for lovens rammer.

Hovedtanken i forslaget er at understrege helheden i dansk biblioteksvæsen. I konsekvens heraf foreslås oprettelse af et biblioteksdirektorat under ministeriet for kulturelle anliggender, der skal varetage ministeriets administration af det samlede biblioteksvæsen, herunder foretage en prioritering af resourcefordelingen mellem de enkelte forskningsbiblioteker. De vigtigste hovedfagbiblioteker forudsættes af hensyn hertil samlet under ministeriet for kulturelle anliggender. I forbindelse med denne samling af forskningsbibliotekerne foreslås en økonomisk styrkelse af disse. Det er en selvfølge, at der ved ressourcetildelingen, ud over hensynet til det samlede biblioteksvæsen, fortsat vil blive lagt lige så stor vægt på det enkelte forskningsbiblioteks betydning for den uddannelsesinstitution, det primært betjener, som tidligere.

Med lovforslaget forudsættes folkeskolelovens § 17, stk. 2 og 3, hvorefter skolebibliote-

kerne overføres til undervisningsministeriet, sat i kraft. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er skolebibliotekerne mere end biblioteker for undervisningsmidler. De dækker i høj grad også et alment kulturelt læsebehov hos børnene, og der må lægges vægt på, at mulighederne for fritidslæsning udvides.

Statsrefusionen til kommunernes drift af folkebiblioteker afløses af bloktilskud, og i forbindelse hermed stilles krav til det enkelte folkebibliotek om heltidsbetjening, om etablering af en musiksamling, hvor en sådan ikke allerede findes – eventuelt i samarbejde mellem flere kommuner – om folkebiblioteksbetjening af personer på institutioner og i hjemmet, der er afskåret fra at komme på folkebiblioteket, samt om udbygning med filialer, hvor dette ikke er gennemført i nødvendigt omfang. Disse krav foreslås på et minimumsniveau at skulle være gennemført 3 år efter lovens ikrafttræden.

Det er væsentligt for mig at påpege, at de regler, der vil blive udstedt med hjemmel i loven, nøje vil blive afstemt efter rammerne for udviklingen af den kommunale og amtskommunale økonomiske aktivitet. Minimumsniveauet ved lovens ikrafttræden og i de første år derefter for de i lovforslaget nævnte nye krav til folkebibliotekerne vil blive forhandlet med de kommunale organisationer. Resultatet af disse forhandlinger vil blive forelagt for folketinget under udvalgsbehandlingen.

Der stilles forslag om en række tilskud, der optages på de årlige bevillingslove. En del af disse er videreførelse af allerede nu ydede tilskud, men blandt andet foreslås tilskuddet til drift af en central samling af biblioteksmateriale for indvandrere væsentligt forøget. Til afløsning af den nuværende rådighedssum for folkebiblioteker foreslås en fælles rådighedssum for folke- og forskningsbiblioteker.

Tilskuddet til kommunerne til etablering og drift af lydavisere i folkebibliotekets regie foreslås afløst af et tilskud til forbedring af biblioteksbetjeningen for blinde og svagtseende. Jeg har i april 1981 nedsat et udvalg, der skal undersøge, hvordan dette bedst sker, herunder om den nuværende ordning med tilskud til lydavisere bør fortsætte helt eller delvis. Udvalget forventes at afgive betænkning i foråret 1982, og betænkningen vil bli-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

ve fremsendt til folketinget til brug ved udvalgsbehandlingen.

Ifølge forslaget skal loven træde i kraft den 1. januar 1983. Jeg er dog opmærksom på, at den grundige udvalgsbehandling, som må være et naturligt ønske for en så omfattende lov, hvorom vi ved at der er mange forskellige meninger og mange, der ønsker at udtale sig, kan betyde, at lovforslaget ikke kan færdigbehandles i denne samling.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, anbefaler jeg forslaget til folketingets velvillige behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Jeg skal tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om biblioteksafgift.

(Lovforslag nr. L 145).

Det er ved fremsættelsen af forslag til lov om biblioteker forudsat, at der skal fremsættes forslag til en særlig lov om biblioteksafgift til afløsning af de bestemmelser om afgiftsordningen, som er givet i folkebibliotekslovens § 19.

Baggrunden herfor er først og fremmest, at der ikke er fuldstændigt sammenfald mellem de biblioteksgrupper, der er omfattet af afgiftsordningen, og de grupper, der er omfattet af forslag til lov om biblioteker.

Biblioteksordningen foreslås som hidtil baseret på bogbestanden i folke- og skolebiblioteker.

Spørgsmålet om ændringer i den gældende biblioteksafgiftsordning har været behandlet i det under ministeriet nedsatte bogudvalg, som i 1979 afgav en delbetænkning om sagen. Denne betænkning har dannet grundlag for udarbejdelsen af det foreliggende lovforslag.

Lovforslaget medfører følgende udvidelser af det gældende afgiftssystem:

Kredsen af afgiftsberettigede udvides til ud over forfattere at omfatte komponister, billedkunstnere, fotografer og andre ophavs-mænd til værker i bogform.

Der åbnes mulighed for afgift til udenlandske forfattere med særlig tilknytning til Danmark.

Afgiftsordningen udvides til at omfatte litterære værker, som er indspillet på lyd-bånd.

De ovennævnte udvidelser må anses for rimelige under hensyn til de erfaringer, som er indhøstet under den gældende ordning, og udvidelserne skønnes i øvrigt at have begrænsede økonomiske konsekvenser.

Lovforslaget medfører endvidere en ændring i afgiftsberegningen, idet der foreslås en gradvis overgang til en graderet afgiftsskala. Forslaget indebærer, at der ydes en højeste sats for de første 1.000 udlånsenheder (for bøgernes vedkommende pr. bind), en lavere sats for de næste 9.000 enheder og en laveste sats for antal enheder over 10.000.

Baggrunden for dette forslag er bl.a. et ønske om inden for den givne økonomiske ramme at finde frem til en ordning, som i højere grad end den gældende kan hjælpe de dårligst stillede forfattere.

De nærmere regler om, hvorledes opgørelsen af udlånsenheder skal finde sted, skal efter forslaget fastsættes af ministeren for kulturelle anliggender efter forhandling med undervisningsministeren. Det må antages, at der, så længe en registrering af bibliotekernes beholdning ikke kan ske ved hjælp af EDB, vil være knyttet en række ufuldkommenheder til afgiftsordningens administration. Med henblik på at afbøde virkningen heraf foreslås der etableret en rådighedssum.

Med henblik på en styrkelse af oversætternes stilling foreslås der en væsentlig forhøjelse af rådighedssummen til fordeling blandt de oversættere, der er repræsenteret på bibliotekerne.

De økonomiske rammer, der har været afstukket for lovrevisionen, har ikke muliggjort yderligere udvidelser af afgiftsordningen.

Der er således ikke stillet forslag om afgift til billedkunstnere for det udlån af kunstværker, der finder sted fra kunstbibliotekerne. Imidlertid er det efter min opfattelse rimeligt, at vi undersøger, hvilke muligheder der er for indførelsen af en sådan afgiftsordning under en eller anden form så hurtigt som muligt, og det er derfor min hensigt at nedsætte en arbejdsgruppe med repræsentanter for billedkunstnerne og kunstbibliotekarerne med henblik på udarbejdelsen af en plan for, hvordan en sådan afgiftsordning kan udformes.

For så vidt angår spørgsmålet om indførelsen af en afgiftsordning for grammofonplader og musikkassetter er det min opfattel-